

Ympäristöneuvosto 21.10.2025

Suomea kokouksessa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Neuvoston kokouksessa on tarkoitus hyväksyä **neuvoston päätelmät, jotka muodostavat EU:n keskeisen neuvottelumandaatin Belémin ilmastokokoukseen (COP30) 10.-21.11.2025**. Ilmastorahoitukseen liittyvien kysymysten osalta ECOFIN-neuvosto hyväksyy erilliset päätelmät. Suomi katsoo, että ilmastopäätelmät luovat hyvän pohjan EU:n neuvottelumandaatille Belémin ilmastokokoukseen ja kattavat keskeiset COP30-kokouksen tavoitteet. Puheenjohtajan ehdotus neuvoston päätelmiksi on Suomen hyväksyttävissä. Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanossa. Suomen kannat kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa perustuvat Suomen pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen työhön Pariisin sopimuksen toimeenpanon edistämiseksi.

Neuvostossa on tarkoitus myös hyväksyä **neuvoston päätelmät EU:n vesiresilienssistrategiasta**. Vesiresilienssistrategiasta on laadittu E-kirje E 81/2025 vp.

Suomi tukee Euroopan komission vesiresilienssistrategiassa asettamia tavoitteita, jotka tarkastelevat vesialaa kokonaisvaltaisesti huomioiden veden kiertokulku ympäristössä, vesivarojen tuottama hyvinvointi ja vauraus, vesiliiketoiminnan innovaatiot ja osaaminen, sekä puhtaan veden ja sanitaation saatavuus kaikille. Suomi katsoo, että komission vesiresilienssistrategia osaltaan edistää Suomen prioriteetteja, kuten Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamista, kokonaisturvallisuuden parantamista ja puhdasta siirtymää sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistämistä. Suomi katsoo, että vesiresilienssi on myös keskeinen osa yhteiskuntien kokonaiskestävyyttä ja häiriönsietokykyä. Suomi tukee varautumis- ja turvallisuuskäytäntöjen huomioimista kaikissa EU:n säädöksissä, politiikoissa ja ohjelmissa (E 35/2025 vp). Suomi katsoo, että vesien ja merivesien hallintaan tarvitaan vakaa ja ennustettava politiikkakehys lisäämättä jäsenvaltioille kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Suomi pitää hyvänä, että strategian tavoitteena on parantaa vesitehokkuutta tavoitteen olematta sitova jäsenmaille ja että tavoitteiden asettaminen tehdään kansallisesti ottaen huomioon alueelliset olosuhteet. Suomi korostaa, että vesiresilienssi luo merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomi pitää tärkeänä, että strategia jossain määrin tunnistaa ja jatkovalmistelussa myös huomioi alueelliset erot eri Euroopan alueiden välillä, mukaan lukien erot ilmastollisissa olosuhteissa ja veden riittävyydessä. Suomi painottaa, että jäsenvaltioilla tulisi olla riittävä liikkumavara strategian toimissa. Suomi pitää myönteisenä komission tavoitteita kehittää vesiresilienssiä vahvistavaa rahoitusta siten, että julkisen panostuksen lisäksi olisi käytettävissä yksityistä rahoitusta. Tulevaan EU:n rahoitukseen ja sitä koskevaan sisällöllisiin kysymyksiin muodostetaan kantaa erikseen osana tulevan monivuotisen rahoituskehityksen valmistelua.

Ministerit keskustelevat 5.7.2025 julkistetusta komission **valtamerisopimusta (Ocean pact)** koskevasta tiedonannosta meriluonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Tiedonannosta on tarkoitus laatia neuvoston päätelmät. Tiedonannosta on laadittu E-kirje E 74/2025 vp. Suomi pitää Euroopan valtamerisopimusta EU:n meripolitiikan edistysaskeleena sekä sen holistista ja horisontaalista lähestymistapaa hyvänä. EU tarvitsee johdonmukaista ja kaikki merelliset politiikkalohkot kokoavaa yhteistä meripolitiikkaa, jotta meriin liittyviä rajat ylittäviä haasteita ympäristöstä turvallisuuteen voitaisiin paremmin ratkoa.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntökäsittelyt

Ei lainsäädäntökäsittelyjä

Muut kuin lainsäädäntökäsittelyt

Neuvoston päätelmät YK:n ilmastokokouksen (UNFCCC COP 30) valmistelutoimista (Belém, Brasilia 10. - 22.11.2025)

Hyväksyntä

Neuvoston päätelmät EU:n vesiresilienssistrategiasta

Hyväksyntä

EU:n valtamerisopimus (Ocean Pact)

Näkemyksen vaihto

Muut asiat

Puheenjohtajavaltio ja komissio tiedottavat seuraavista kokouksista:
Kemikaaleja, jätteitä ja saastumista koskevan tiede-politiikkapaneelin perustamista käsitellyt kokous (14.-20.6.2025 Uruguay)

Kosteikkoja koskevan Ramsar-sopimuksen 15. osapuolikokous (Zimbabwe 23.- 31.7.2025)

Kansainvälistä muovisopimusta koskevan neuvottelukomitean (INC-5) 5. istunto (Geneve 5.-14.8.2025)

Komission vuotuinen tilannekatsaus lainsäädännön yksinkertaistamisesta sekä täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnasta

Tšekin valtion tiedotusasia EU:n monivuotista rahoituskehystä koskevista näkökohdista

Kyproksen valtion tiedotusasia kiertotaloutta koskevista aloitteista ja käytännöistä

Varjolaivaston muodostama uhka meriympäristölle, Liettuan valtuuskunnan aloite

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/201/2025-YM-30

Nummelin Marjo

10.10.2025

Neuvoston päätelmät YK:n ilmastokokouksen (UNFCCC COP 30) valmisteluista (Belém, Brasilia 10. - 21.11.2025)

Kokous

Ympäristöneuvosto, 21. lokakuuta 2025, Luxemburg

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 21.10.2025 on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät, jotka muodostavat EU:n keskeisen neuvottelumandaatin Belémin ilmastokokoukseen (COP30) 10.-21.11.2025. Ilmastorahoitukseen liittyvien kysymysten osalta ECOFIN-neuvosto hyväksyy erilliset päätelmät.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että päätelmät luovat hyvän pohjan EU:n neuvottelumandaatille Belémin ilmastokokoukseen ja kattavat keskeiset COP30-kokouksen tavoitteet. Puheenjohtajan ehdotus neuvoston päätelmiksi on Suomen hyväksyttävissä.

Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanossa. Suomen kannat kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa perustuvat Suomen pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen työhön Pariisiin sopimuksen toimeenpanon edistämiseksi.

Suomi pitää Pariisin sopimuksen ja aiempien osapuolikokousten päätösten täysimääräistä toimeenpanoa erittäin tärkeänä. Suomi korostaa, että ilmastomuutoksen hillintä, siten että Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoite olisi saavutettavissa, edellyttää globaalisti riittävän merkittäviä päästövähennystavoitteita ja laajoja ja vaikuttavia ilmastotoimia,

erityisesti fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumista, energiatehokkuuden sekä uusiutuvan ja muiden puhtaiden energiamuotojen edistämistä. Ilmastotavoitteiden toteutuminen edistetään tekemällä järkevää ja vaikuttavaa ilmastopolitiikkaa niin kansallisesti, EU-tasolla kuin kansainvälisiin sopimuksiin liittyen.

Suomi pitää tärkeänä, että päätelmissä korostetaan hallitustenvälisen ilmastopaneelin (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) työn merkitystä ja erityisesti sen viimeisimpiä raportteja ja niiden viestejä.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio Tanska on toimittanut luonnoksen ympäristöneuvoston COP30-päätelmistä, jotka muodostavat EU:n pääasiallisen neuvottelumandaatin COP30 kokouksessa. Päätelmien sisältö kuvaillaan tiivistetysti alla.

Päätelmien ensimmäisessä osiossa korostetaan ilmastotoimien kiireellisyyttä ja niiden luomia mahdollisuuksia ihmisille ja talouksille

EU osoittaa päätelmissä syvää huolta ilmakehän kasvihuonekaasujen määrän kasvusta, hitaasti alkavista muutoksista, kuten jäätiköiden sulamisesta, sekä äärimmäisten sääilmiöiden kiihtymisestä kaikkialla maailmassa. Päätelmissä korostetaan ilmastomuutoksen olevan eksistentiaalinen uhka. EU toivottaa tervetulleeksi Pariisin sopimuksen 10-vuotispäivän ja painottaa, että IPCC:n mukaan lämpötilan nousuennuste on pudonnut 2,8 °C:een vuoteen 2100 mennessä.

EU osoittaa huolta tarvittavan kunnianhimon ja täytäntöönpanon välisestä kuilusta ja tiedostaa, että 2024 oli ennätyksellisen lämmin vuosi. Sen keskilämpötila ylitti ensimmäisen kerran 1,5 °C verrattuna esiteolliseen aikaan.

Päätelmissä EU korostaa tarvetta vahvistaa maailmanlaajuisen yhteistyön toimia, jotta lämpeneminen voidaan pysäyttää kaikkien valtioiden, mutta erityisesti suurimpien saastuttajien toimesta 1,5 asteeseen. Ilmastoneutraaleihin, resilientteihin, luontoystävällisiin sekä kierto- ja resurssitehokkaisiin talouksiin on siirryttävä nopeasti.

Päätelmissä alleviivataan ilmastotoimien mahdollisuuksia ja hyötyjä ihmisille, planeetalle ja kestäväälle globaalille taloudelle, kuten taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelu. Toimettomuuden kustannukset ovat merkittävästi suuremmat kuin ilmastotoimien kustannukset. Lisäksi EU korostaa, että hiilidioksidipäästöjen poistamiseen tähtäävä politiikka edistää taloudellista kilpailukykyä ja alentaa energian hintoja. Päätelmät korostavat, että kansalliset hiilen hinnoitteluvälineet ovat tehokkaimpia välineitä päästöjen vähentämiseen. Lisäksi EU aikoo torjua yhteistyössä muiden valtioiden kanssa hiilivuotoriskejä.

Tieteellisen tiedon merkitystä ilmastomuutokseen vastaamisessa korostetaan. EU pitää luotettavien lähteiden kuten IPCC:n roolia tärkeänä. Päätelmissä alleviivataan IPCC:n seitsemannen arviointikierroksen ajoissa valmistumisen merkitystä, jotta sitä voidaan hyödyntää Global Stocktaken toisessa arviossa (GST-2). EU kutsuu kaikki osapuolet sitoutumaan julkisen ilmastotiedon jakamiseen ja huomauttaa huolestuneena mis- ja disinformaation kasvavasta määrästä. Ratkaisuna EU korostaa kansainvälistä yhteistyötä, koulutusta ja pitkäaikaisen ilmastodatan keräämistä ja jakamista.

EU ilmaisee päätelmissään vakavan huolensa sekä käynnissä olevien aseellisten konfliktien pitkäaikaisista ilmasto- ja ympäristövaikutuksista muun inhimillisen kärsimyksen ohella että niiden aiheuttamasta riskistä planetaarisen kolmoiskriisin torjunnalle.

Päätelmien toisessa osiossa määritellään EU:n keskeiset tavoitteet Belémin ilmastokokouksessa.

EU kannustaa kaikkia osapuolia toimittamaan kansalliset ilmastopanoksensa eli käytännössä päästövähennystavoitteensa (Nationally Determined Contribution, NDC) pikaisesti. EU korostaa, että NDC-tavoitteiden tulisi osoittaa edistystä aiemmasta sekä korkeinta mahdollista kunnianhimoa, jotta ilmaston lämpeneminen rajoitetaan 1,5 celsiusasteeseen. Niihin olisi sisällytettävä koko talouden kattavat absoluuttiset päästövähennykset ja niissä olisi osoitettava, miten osapuolet panevat täytäntöön ensimmäisen GST:n (GST-1) tulokset. EU painottaa NDC-tavoitteiden kehittämisen ja tehokkaan toteutuksen tärkeyttä kansallisten strategioiden, linjauksien ja tekojen, mukaan lukien rahoitussuunnitelmien, kautta.

EU kehottaa erityisesti eniten päästöjä aiheuttavia maita päivittämään NDC:nsä, mikäli ne eivät ole 1,5 asteen tasolla, sekä tarkistamaan pitkän aikavälin kasvihuonekaasujen kehitysstrategiansa (LT-LEDS) kohti vuoden 2050 nettonollapäästötavoitetta. EU alleviivaa Belémin ilmastokokouksesta lopputulemaa, joka tunnustaa UNFCCC:n NDC synteesiraportin ja antaa selkeitä suosituksia Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoon. EU kannustaa lisäksi kyseisten raporttien vuosittaiseen tarkasteluun, sillä ne sisältävät viestejä siitä, kuinka NDC-tavoitteita voidaan vahvistaa ja panna täytäntöön.

EU korostaa päästöjen hillintää koskevan työohjelman (Mitigation Work Programme MWP:n) roolia GST-1:n tukena päästövähennysten tehostamisessa tällä vuosikymmenellä ja peräänkuuluttaa osapuolten sitoutumista sen tehostamiseen. Päätelmissä painotetaan tarvetta panna täytäntöön kaikki GST-1:n tulokset Pariisin sopimuksen puitteissa, sekä sopia Yhdistyneiden arabiemiraattien vuoropuhelun (UAE Dialogue) yksityiskohtaisista säännöistä mahdollisimman pian, jotta GST-1:n toimeenpano voi onnistua.

EU toistaa kehotuksensa siirtymään pois fossiilisista polttoaineista energiateollisuudessa oikeudenmukaisesti, hallitusti ja tasapuolisesti tällä vuosikymmenellä, jotta voidaan saavuttaa vuoden 2050 nettonollatavoite. EU kutsuu osapuolia, erityisesti suurimpia saastuttajia, muuttamaan osallistumisensa ehdotuspyyntöön konkreettisiksi toimin.

Lisäksi päätelmissä osapuolia kehoitetaan edelleen kolminkertaistamaan uusiutuvan energian kapasiteetti globaalisti ja tuplaamaan vuotuinen energiatehokkuuden parantumisvauhti vuoteen 2030 mennessä. EU alleviivaa, että globaalit sitoumukset kulkevat energiasäästöjen ja fossiilisten polttoaineiden käytön lopettamisen kanssa käsi kädessä. EU kiittää IEA- ja IRENA-energiavirastojen työtä kehotuksen edistymisen analyysissä. Lisäksi EU kehottaa poistamaan fossiilisten polttoaineiden tuet, mikäli niillä ei puututa energiaköyhyyteen tai oikeudenmukaiseen siirtymään.

EU korostaa, että siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen 1,5 asteen tavoitteen saavuttamiseksi edellyttää puhdistamattomien (unabated) fossiilisten polttoaineiden globaalia alasajoa. Lisäksi EU painottaa, että koska kustannustehokkaat nollapäästöiset energijärjestelmät ovat jo laajasti saatavilla, energiasektorin tulisi olla pääosin vapaa fossiilisista polttoaineista jo selvästi ennen vuotta 2050, ja globaaliin hiilidioksidipäästöttömään sähköjärjestelmään tulisi pyrkiä 2030-luvulla.

Ympäristölle vähemmän haitallisia, päästöjä vähentäviä teknologioita on EU:n mukaan olemassa rajoitetusti. EU korostaa, että niitä on tarkoitus käyttää vähentämään päästöjä pääasiassa esimerkiksi raskaan teollisuuden aloilla, joissa on vaikeampi tehdä päästövähennyksiä. Päätelmissä korostetaan, että niitä ei pidä käyttää aloilla, joilla on jo toteutuskelpoisia ja kustannustehokkaita päästövähennyskeinoja. Päätelmät tunnustavat näiden teknologioiden kehityksen edistyvän ja niiden roolin vaikeiden päästövähennysten sektoreilla.

Päätelmissä EU toistaa pitävänsä ekosysteemien säilyttämistä, suojelua ja ennallistamista 1,5 asteen tavoitteen saavuttamiseksi. EU korostaa sitoutumista toimiin, jotta metsäkadon ja metsien tilan heikkeneminen voidaan pysäyttää ja kääntää vuoteen 2030 mennessä GST-1 tulosten mukaisesti. Tähän sisältyy kestävä metsänhoidon edistäminen, kiertotalouteen ja kestävyteen perustuvan biotalouden kehittäminen sekä kestävien ruokajärjestelmien ja ilmastokestävän maatalouden tukeminen.

EU suhtautuu myönteisesti ensimmäiseen kaksivuotiseen läpinäkyvyysraporttiin (Biennial Transparency Report, BTR), toimitettuihin kansallisiin inventaarioraportteihin ja UNFCCC:n ensimmäiseen BTR-yhteenvetoraporttiin (BTR Synthesis Report). EU kehottaa loppujakin valtioita toimittamaan BTR-raporttinsa. Vähiten kehittyneet maat (LDC) ja pienet kehittyvät saarivaltiot (SIDS) voivat tehdä niin harkintansa mukaan. Toimien ja tukien raportointi ETF-kehyksen (Enhanced Transparency Framework) kautta tehdyissä BTR-raporteissa ovat oleellisia yhteisen luottamuksen vahvistamiseksi. EU:n mukaan COP-ilmastokokouksien neuvotteluagendoilla tulisi olla tilaa BTR-yhteenvetoraportin käsitteilyyn, jotta osapuolet voivat yhdessä arvioida sekä toimien riittävydet Pariisin sopimuksen täyttämiseksi että BTR-raporttien ja ETF-kehyksen toimivuuden.

Päätelmissä EU alleviivaa oikeudenmukaisen siirtymän työohjelman (JTWP) merkitystä sopeutustoimissa, jotta 1,5 asteen tavoite saavutetaan oikeudenmukaisesti ja osallistavasti. EU kehottaa kaikkia osapuolia viemään oikeudenmukaisen siirtymän polut kansallisesti käytäntöön siten, että ne huomioivat planetaarisen kantokyvyn, ihmiskeskeisyyden ja kansallisen toimeenpanokyvyn.

Tuki Yhdistyneiden arabiemiraattien globaalin ilmastokestävyyskehiksen (UAE Framework for Global Climate Resilience) toimeenpanolle vahvistetaan. EU korostaa, että Belémmissä on tärkeää päästä UAE-Belémin työohjelman indikaattoreista yhteisymmärrykseen. Indikaattoreilla mitataan edistymistä sopeutumisesta koskevan maailmanlaajuisen tavoitteen (Global Goal on Adaptation) saavuttamisessa, joka luo pohjaa GST-2:lle.

Päätelmissä EU korostaa tarvetta holistiselle lähestymistavalle sopeutumistoimien skaalaamiseen eri sektoreilla. EU toteaa, että ilmasto- ja kehityssuunnittelun yhdistäminen avaa yhteishyötyjä ja parantaa kestäviä sijoitusmahdollisuuksia. EU kehottaa osapuolia esittämään, edistämään ja toteuttamaan kansalliset sopeutumis suunnitelmansa ja -strategiansa, jotka ovat linjassa NDC-tavoitteiden ja kansallisten kehitysprioriteettien kanssa sekä sisältyvät kansallisiin investointistrategioihin.

EU vahvistaa sitoumuksensa edistää kumppanivaltioidensa (erityisesti LDC ja SIDS) sopeutumiskykyä muun muassa tarjoamalla ja mobilisoimalla rahoitusta sopeutumiseen. Päätelmissä huomautetaan, että EU ja sen jäsenvaltiot ovat suurimmat julkisen kansainvälisen sopeutusrahoituksen myöntäjät ja ne ovat lisänneet tukeaan Glasgow'n kehoituksen mukaisesti kaksinkertaistaa rahoitus vuoteen 2025 mennessä. EU kutsuu kaikki nykyiset ja tulevat sopeutusrahoituksen tarjoajat tekemään samoin.

Päätelmissä EU korostaa, että sopeutumiseen panostaminen on ratkaisevaa, jotta voidaan rakentaa ilmastokestäviä kehityspolkuja, joilla on sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä. EU kannustaa voimakkaasti yksityistä sektoria vahvistamaan rooliaan rahoituksen skaalaamisessa sopeutumistoiimiin.

EU alleviivaa, että toimet lämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen sekä sopeutumisen ja ilmastokestävyys lisäämiseksi ovat ratkaisevia haittavaikutuksiin liittyvien menetysten ja vahinkojen torjumiseksi ja minimoimiseksi. EU on sitoutunut yhteistyöhön kaikkien osapuolten sekä muiden kuin sopimusosapuolten kanssa kohti tuen ja yhteistyön lisäämistä haittavaikutusten torjumiseksi. Tämä tehdään johdonmukaisella, toisiaan täydentävällä ja koordinoitulla tavalla uusia ja olemassa olevia rahoitusjärjestelyjä

hyödyntämällä, mukaan lukien tappioihin ja vahinkoihin vastaava rahasto (Loss and Damage Fund), sekä Warsaw International Mechanism for Loss and Damage -mekanismin, sen toimeenpanevan komitean ja Santiago Networkin työn kautta.

Päätelmissä painotetaan, että kansallisten ilmastotoimien täytäntöönpanoilla voi olla rajat ylittäviä vaikutuksia. EU on sitoutunut edistämään ja jakamaan kokemuksia hyvistä käytännöistä myönteisten vaikutusten maksimoimiseksi ja mahdollisten haittavaikutusten minimoimiseksi.

EU korostaa valmiuksien kehittämisen tärkeyttä, jotta siirtymää vähäpäästöisiin ja ilmastokestäviin kehityskulkuihin voidaan kiihdyttää. EU tukee paikallisesti johdettuja toimia oikeudenmukaisten, toimivien ja kestävien ratkaisujen aikaansaamiseksi.

Päätelmissä alleviivataan teknologian kehittämistä ja siirtoa koskevan yhteistyön tärkeyttä. EU tukee YK:n ilmastositomuksen ja Pariisin sopimuksen alaisen teknologiamekanismin (Technology Mechanism) olemassa olevien elinten vahvistamista teknologian toimeenpano-ohjelman toteuttamiseksi.

EU suhtautuu myönteisesti Pariisin sopimuksen artiklan 6 neuvottelujen päätökseen saattamiseen, ja muistuttaa artiklan potentiaalista edistää globaalia ilmastotavoitteiden kunnianhimon kasvattamista, edellyttäen että varmistetaan läpinäkyvyys, ympäristön eheys, kestävä kehitys sekä ihmisoikeudet.

EU tunnistaa, että ilmastomuutos vaikuttaa eniten naisiin, tyttöihin ja yhteiskunnan haavoittuvaisimpiin ryhmiin, jotka itse myötävaikuttavat siihen vähiten. Päätelmissä korostetaan, että on laadittava uusi ja vahvistettu Gender Action Plan -suunnitelma alkaen COP30 ilmastokokouksesta. EU on sitoutunut jatkamaan työtä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kaikkien UNFCCC osapuolten kanssa. Lisäksi EU on sitoutunut edistämään naisten ja tyttöjen vaikutusmahdollisuuksien vahvistamista, sillä se on olennaisen tärkeää tehokkaiden ilmastotoimien ja -tavoitteiden saavuttamisen ja globaalin kriisikestävyyden kannalta. EU kannustaa kaikkia osapuolia panemaan täytäntöön naisten ja nuorison tasavertaisen, täyden, toimivan ja merkityksellisen osallistamisen julkisen ja poliittisen elämän osa-alueilla, EU:n Human Rights and Democracy 2020–2024-suunnitelman mukaisesti, sekä ilmastotoimissa.

Päätelmien kolmannessa osiossa korostetaan ilmastotoimien tehostamista ja niiden kytkeytymistä muihin prosesseihin

EU korostaa, kuinka ilmastomuutoksen torjumisessa kaikkien osapuolten on noudatettava kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä, mukaan lukien YK:n ihmisoikeusneuvoston ja yleiskokouksen sekä Kansainvälisen tuomioistuimen vahvistamia edellytyksiä ihmisoikeuksille, kuten oikeus puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön. Tämä koskee myös alkuperäiskansojen oikeuksia sekä siirtolaisten, lasten ja nuorten, ikääntyneiden, paikallisyhteisöjen ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten oikeuksia.

Päätelmissä kehoitetaan, että COP-puheenjohtajamaat ja UNFCCC-sihteeristö varmistavat kaikkien osapuolten sujuvan ja edullisen osallistumisen COP-kokouksiin. EU painottaa tarvetta tehostaa UNFCCC:n prosessia, pyrkiä lisäämään sen avoimuutta ja vaikuttavuutta.

EU korostaa muiden kuin sopimusosapuolten, mukaan lukien yksityisen sektorin ja yritystoimijoiden, johtavaa roolia ja painottaa tarvetta vahvistaa yhteistyötä paikallis- ja aluehallintojen sekä yhteisöjen kanssa sosiaalisesti oikeudenmukaisten ilmastotoimien vauhdittamiseksi. EU kannustaa näiden toimijoiden osallistumista Pariisin sopimuksen ja GST:n tehokkaaseen toimeenpanoon muun muassa Global Climate Action Agendan

kautta. EU pitää myönteisenä, että COP30-puheenjohtaja panostaa Global Climate Action Agendaan ja vauhdittaa Pariisin sopimuksen ja GST-1 toimeenpanoa.

Päätelmissä painotetaan myös kansalaisten merkityksellisen osallistamisen ja tiedonsaannin merkitystä siirtymässä kohti ilmastoneutraalia ja kriisinkestävää maailmaa. EU toistaa ilmastonmuutoksen torjunnan ja kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) edistämisen välisen yhteyden.

Päätelmissä pidetään myönteisenä Kansainvälisen tuomioistuimen lausuntoa ilmastonmuutoksesta, joka vahvistaa ilmastonmuutoksen aiheuttamien uhkien vakavuuden, kaikkien valtioiden velvollisuuden tehdä ilmastonmuutoksen vastaisia toimia, sekä Pariisin sopimuksen roolin selkeiden tavoitteiden luomisessa.

EU tunnustaa ilmastonmuutoksen, luontokadon, saastumisen, maa-, vesi- ja merialueiden tilan heikkenemisen toisiaan vahvistaviksi ja kytkeytyviksi kriiseiksi. EU vahvistaa, että kestäväällä maa-, vesi- ja merialueiden hallinnalla on keskeinen rooli ilmastotoimissa. EU korostaa, että näitä haasteita voidaan ratkaista vain johdonmukaisella ja toisiaan tukevalla lähestymistavalla. EU kehottaa omaksumaan integroidun lähestymistavan planeetaarisen kolmois kriisin ratkaisemiseksi, joka tukee Pariisin sopimuksen, Kunming–Montrealin biodiversiteettikehyksen (KM-GBF) ja maanköyhtymisen pysäyttämistavoitteen (Land Degradation Neutrality) yhteensopivaa toimeenpanoa.

EU korostaa valtamerten keskeistä roolia energian, datan ja strategisten resurssien lähteenä sekä ilmaston säätelyssä, ja toivottaa tervetulleeksi Nice Commitments for the Ocean -aloitteet, mukaan lukien kesäkuussa 2025 esitellyn European Ocean Pactin. Päätelmissä toivotetaan alustavasti tervetulleeksi Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n Net-Zero Framework, joka on ensimmäinen oikeudellisesti sitova globaali ilmastosäätelytoimi yksittäiselle toimialalle. Se tukee kansainvälisen merenkulun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kohti nettonollaa vuoteen 2050 mennessä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmät hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ilmastoneuvotteluryhmän (YM, UM, TEM, VM, MMM, LVM, OKM, VNEUS) kokoukset ja kirjallinen kommentointi (heinäkuu-syyskuu 2025)

EU ympäristöjaosto 9.10.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 15.-17.10.2025 (ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.10.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Pariisin sopimuksella suoraan ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, vaan sen taloudelliset vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä ja pääosin EU:n ilmastopolitiikan seurauksena. Ne liittyvät päästöjen vähentämiseen, ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja ilmastorahoitukseen eli köyhempien maiden ilmastotoimien tukemiseen. Laajempi globaali osallistuminen ilmastotoimiin tasoittaa kansainvälistä kilpailuasetelmaa ilmastopoliitikasta aiheutuvien kustannusten osalta. Sopimuksen toimeenpanon myötä pitkällä aikavälillä myös ilmastomuutoksen vaikutukset ja siitä seuraavat taloudelliset kustannukset pienenevät. Toimeenpano tulee halvemmaksi, kuin yritys sopeutua rajoittamattoman ilmastomuutoksen vaikutuksiin.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen alentaa myös terveydelle haitallisia päästöjä. EU:n komission vaikutusarvion mukaan haitallisten päästöjen vähenemiseen liittyvät terveyshyödyt voivat olla taloudellisesti merkittäviä. Hyödyn määrä riippuu mm. tavoitteiden tasosta ja se jakaantuu epätasaisesti alueellisesti.

Pariisin sopimus ei velvoita osapuolia tiettyihin numeerisiin päästövähennystavoitteisiin, vaan osapuolet sitoutuvat sopimuksessa valmistelevaan, ylläpitämään ja päivittämään omia kansallisia päästövähennystavoitteitaan. EU on sitoutunut vähintään 55 % päästövähennyksiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Ympäristöneuvoston on tarkoitus sopia neuvoston yleisnäkemyks EU:n ilmastolain uudistamisesta ja sen yhteydessä uudesta 2040 ilmastotavoitteesta marraskuun 2025 alussa; ja sovittavan 2040 tavoitteen pohjalta ilmoittaa vuotta 2035 koskeva NDC UNFCCC:lle ennen COP30 kokousta.

Pariisin sopimus velvoittaa teollisuusmaita jatkamaan kehitysmaiden ilmastotoimien tukemista ja antamaan siitä tietoja. Itse sopimuksessa ei kuitenkaan sanota mitään ilmastorahoituksen tasosta. Vuoden 2025 jälkeistä aikaa koskeva rahoitustavoite, USD 300 mrd vuosittain, sovittiin COP29 kokouksessa vuonna 2024. Tämä on yhteinen tavoite, joka ei jyvity yksittäisiä osapuolia velvoittaviksi rahoitustavoitteiksi.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

13317/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Marjo Nummelin, ympäristöministeriö, 040 5233710, marjo.nummelin@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/201/2025

Neuvoston päätelmät EU:n vesiresilienssistrategiasta - ympäristöneuvosto 21.10.2025

Kokous

Ympäristöneuvosto 21.10.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 4.6.2025 tiedonannon Euroopan vesiresilienssistrategiasta (COM (2025) 280 final). Strategian lisäksi komissio julkisti samaan aikaan suositukset ohjaavista periaatteista vesitehokkuuden edistämiseksi.

Vesiresilienssistrategiaa on käsitelty Tanskan puheenjohtajakaudella ympäristöneuvostossa kesäkuussa. Puheenjohtajavaltion johdolla on valmisteltu ympäristötyöryhmässä heinä- ja syyskuussa käytyjen keskustelujen pohjalta ehdotus neuvoston päätelmiksi.

Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät strategiasta 21.10.2025.

Valtioneuvoston kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston päätelmiksi.

Valtioneuvoston näkemys Euroopan vesiresilienssistrategiasta on kuvattu E-kirjeessä E 81/2025 vp.

Suomi tukee Euroopan komission vesiresilienssistrategiassa asettamia tavoitteita, jotka tarkastelevat vesialaa kokonaisvaltaisesti huomioiden veden kiertokulku ympäristössä, vesivarojen tuottama hyvinvointi ja vauraus, vesiliiketoiminnan innovaatiot ja osaaminen, sekä puhtaan veden ja sanitaation saatavuus kaikille. Suomi katsoo, että komission vesiresilienssistrategia osaltaan edistää Suomen prioriteetteja, kuten Euroopan strategisen kilpailukyvyyn vahvistamista, kokonaisturvallisuuden parantamista ja puhdasta siirtymää

sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistämistä. Suomi katsoo, että vesiresilienssi on myös keskeinen osa yhteiskuntien kokonaiskestävyyttä ja häiriönsietokykyä. Suomi tukee varautumis- ja turvallisuuskäytäntöjen huomioimista kaikissa EU:n säädöksissä, politiikoissa ja ohjelmissa (E 35/2025 vp).

Suomi katsoo, että vesien ja merivesien hallintaan tarvitaan vakaa ja ennustettava politiikkakehitys lisäämättä jäsenvaltioille kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Suomi pitää tärkeänä, että strategia jossain määrin tunnistaa ja jatkovalmistelussa myös huomioi alueelliset erot eri Euroopan alueiden välillä, mukaan lukien erot ilmastollisissa olosuhteissa ja veden riittävyydessä. Suomi painottaa, että jäsenvaltioilla tulisi olla riittävä liikumavara strategian toiminna.

Suomi pitää hyvänä, että strategian tavoitteena on parantaa vesitehokkuutta tavoitteen olematta sitova jäsenmaille ja että tavoitteiden asettaminen tehdään kansallisesti ottaen huomioon alueelliset olosuhteet. Suomi korostaa, että vesiresilienssi luo merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomi pitää myönteisenä komission tavoitteita kehittää vesiresilienssiä vahvistavaa rahoitusta siten, että julkisen panostuksen lisäksi olisi käytettävissä yksityistä rahoitusta. Tulevaan EU:n rahoitukseen ja sitä koskevaan sisällöllisiin kysymyksiin muodostetaan kantaa erikseen osana tulevan monivuotisen rahoituskehityksen valmistelua.

Pääasiallinen sisältö

Muistion laatiminen perustuu päätelmien puheenjohtajavaltion 3.10.2025 jakamaan versioon. Päätelmät sisältävät komission tiedonnon vesiresilienssistrategiaksi keskeisiä teemoja kuuteen pääasialliseen kokonaisuuteen ryhmiteltynä. Alla on kuvattu nämä kokonaisuudet pääpiirteissään.

Yleiset huomiot

Päätelmissä suhtaudutaan myönteisesti vesiresilienssistrategiaan oikea-aikaisena ja olennaisena kehyksenä ihmisten, ekosysteemien, kestävien ruokajärjestelmien ja talouden veden turvaamiseksi muuttuvassa ilmastossa, veden niukkuuden ja kuivuuden lisääntyessä, ekosysteemeihin kohdistuvana vakavana paineena, saastumisen lisääntyminen mukaan luettuna. Yhteyksiä Euroopan merisopimukseen ja tulevaan ilmaston resilienssiä ja riskinhallintaa koskevaan aloitteeseen korostetaan, ja myös "lähteeltä merelle" -lähestymistapaa. Vesiresilienssi nähdään poikkileikkaavana teemana, joka vaatii tiivistä yhteistyötä EU:n instituutioiden, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä. Strategia painottaa veden kierron suojelemista ja ennallistamista, ilmastomuutoskenaarioiden huomioimista pitkän aikavälin suunnittelussa sekä infrastruktuurin kehittämistä. Veden saatavuus ja jakelu erityisesti syrjäisillä alueilla nostetaan esiin, samoin kuin veden strateginen merkitys ja sen taloudellinen merkitys. Päätelmissä mainitaan vesiturvallisuus strategisena prioriteettina ja todetaan geopolittisen tilanteen valossa, että vesiresilienssi toimien toteutus ei saisi heikentää puolustuskykyä. Komissiota pyydetään raportoimaan 2027 mennessä edistyksestä strategian toiminna ja jatkoaskeleista, osallista jäsenmaita.

Toimeenpano

Päätelmissä alleviivataan, että painopiste on nykyisen EU:n vesilainsäädännön tehokkaammassa toimeenpanossa, jota rahoitus- ja resurssipuutteet ovat hankaloittaneet. Komissiota kehoitetaan tukemaan jäsenvaltioita lainsäädännön täytäntöönpanossa, rahoituksen hyödyntämisessä ja parhaiden käytäntöjen jakamisessa. Strategia edistää vesiresilienssin integroimista eri politiikkalohkoihin, kuten maatalouteen, teollisuuteen, biotalouteen, maaseudun ja kaupunkien kehittämiseen ja matkailuun. Luonnonmukaiset

ratkaisut nähdään kestävinä ja monihyötyisinä, mutta niitä tulisi käyttää yhdessä teknisten ratkaisujen kanssa. Alueelliset erot, kuten saarten erityishaasteet, tulee huomioida. Hallinnollista taakkaa pyritään vähentämään, ja rajat ylittävää yhteistyötä vedenhallinnassa halutaan vahvistaa.

Varautuminen ja turvallisuus

Vesiresilienssi on keskeinen osa kriisivalmiutta, strategista autonomiaa ja yhteiskunnan vakautta. Päätelemät alleviivaavat saastumiseen puuttumisen ja sen ehkäisyn tarvetta, mukaan lukien PFAS-yhdisteiden osalta. Komissiota kehoitetaan EU:n nollasaasteohjelman ja kemikaalistrategian mukaisesti toimiin haitallisimpien kemikaalien suhteen. Päätelemät alleviivaavat tarvetta veden hyvän määrällisen ja laadullisen tilan saavuttamiselle EU:n lainsäädännön mukaisesti. Strategia tukee ilmastomuutokseen sopeutumista, infrastruktuurin resilienssiä, ennakkoarvointijärjestelmien kehittämistä ja Copernicus-ohjelman kehittämistä satelliittidatan hyödyntämiseksi. Vesiresilienssin turvallisuusnäkökohtia korostetaan, mukaan lukien kyberuhat ja sabotaasi.

Kilpailukyky, digitalisaatio ja innovaatiot

Strategia tukee vesiviisasta taloutta, jossa lainsäädäntöä yksinkertaistetaan ja vedenkulutusta vähennetään. Erityisesti maatalouden vesitehokkuutta halutaan parantaa, jotta ruokaturva voidaan taata. Uusiovesiratkaisut ja kestävät suolanpoistomenetelmät nähdään tärkeinä erityisesti veden niukkuutta kokevissa jäsenvaltioissa. Digitalisaatiota, kuten älykästä mittaamista ja tekoälyä, halutaan hyödyntää vesien hallinnassa. Tutkimus ja innovaatiot ovat keskeisiä kilpailukykyyn ja investointien edistämisessä. Vesialan koulutusta ja tietoisuutta halutaan vahvistaa kaikilla koulutustasoilla.

Rahoitus ja investoinnit

Päätelemät tunnistavat merkittävät investointitarpeet vesiresilienssin toimeenpanoon ja korostaa sekä julkisen että yksityisen rahoituksen mobilisointia. Jäsenvaltioita kehoitetaan hyödyntämään EU:n rahoitusta ja edistämään yksityisiä investointeja. Vesipalveluiden kustannuskattavuus ja teknologianeutraalius mainitaan tärkeinä periaatteita.

Globaali toiminta

Päätelmissä korostetaan vesiresilienssin merkitystä kestävästä kehityksestä, ihmisoikeuksien toteutumisen, rauhan ja vakauden kannalta sekä vesidiplomatian tarvetta maailmanlaajuisesti. Veden tulee olla osa kansainvälistä agenda, ja EU:n tulee toimia sillanrakentajana kestävästä vesienhallinnan edistämiseksi. Rajavesistöjen hallinta, yhteistyö naapurialueiden ja liittymämaiden kanssa sekä vesiasioiden käsittelyn vahvistamista globaalilla tasolla YK:n puitteissa. EU:n ulkosuhteiden rahoitusvälineet, kuten Global Gateway, nähdään tärkeinä vesiresilienssin edistämiseksi maailmanlaajuisesti. Päätelmissä tuomitaan Venäjän Ukrainaa vastaan aloittama hyökkäyssota YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta rikkovana.

Komission tiedonanto: Eurooppalainen vesiresilienssistrategia

Komission tiedonantona 4.6.2025 julkaisema vesiresilienssistrategia sisältää komission aloitteita toimiksi, joiden päätavoitteet ovat: (1) vedenkierron palauttaminen ja suojeleminen, (2) vesiälykkään talouden rakentaminen ja (3) puhdas ja kohtuuhintainen vesi ja sanitaatio kaikille. Lisäksi strategian tarkoituksena on parantaa varautumista vesikriiseihin ja luoda edellytykset uudelle vesiteollisuudelle ja vesiälykkäälle taloudelle sekä tutkimukselle ja innovaatioille, parantaa vesialan osaamista ja houkuttelevuutta, sekä vahvistaa EU:n roolia globaalisti vesialalla.

Vuoteen 2030 ulottuva strategia ottaa huomioon olevassa olevan EU:n vesilainsäädännön ja siihen liittyvät politiikkainstrumentit eikä siinä esitetä uutta EU-lainsäädäntöä.

Strategiassa on esitetty 30 lippulaivatoimea päätavoitteille, toimintalinjoille ja globaalille toiminnalle. Toimien tavoitteena on parantaa hallintoa, rahoitusta, digitalisaatiota, tutkimusta ja osaamista sekä kriisivalmiutta.

Suomen kannat sisältävässä E-kirjeessä E 81/2025 vp myös kuvataan komission tiedonannon pääasiallinen sisältö.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston päätelmät ja neuvostossa päätös tehdään yksimielisesti.

Vesiresilienssistrategia on komission tiedonanto, joka ei ole sitova ja johon ei sisälly lainsäädäntöaloitetta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti valmisteli vesiresilienssistrategiasta ennen sen julkistamista oma-aloitemietinnön.

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 9.10.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen käsittely 15.-17.10.2025 (ympäristöneuvoston valmistelu)

E-kirje (vesiresilienssistrategia)

Esitelty maatalous- ja elintarvikejaostossa (EU18) ja ympäristöjaostossa (EU23) yhteisesti 12.6.2025.

Maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18), ympäristöjaoston (EU23) sekä kriisivarautuminen ja hybridiuhat jaoston (EU13) kirjallinen käsittely 21.- 25.8.2025.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.10.2025 (ympäristöneuvoston valmistelu)

E-kirje (vesiresilienssistrategia)

Maa- ja metsätalousvaliokunta 9.10.2025

Ympäristövaliokunta 10.10.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto COM(2025) 280 final

Komission suositukset C(2025) 3580 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Johtava vesitalousasiantuntija Annukka Lipponen, MMM/LVO, puh. +358 295 162 067

Valtioneuvoston kanslia

Perusmuistio

EU/737/2025-VNK-4

Soramäki Jussi

7.10.2025

Ympäristöneuvosto 21.10.2025 / näkemysten vaihto: EU:n valtamerisopimus (Ocean pact) - meriluonnon monimuotoisuus

Kokous

Ympäristöneuvosto 21.10.2025

Eduskuntatunnus

E 74/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvostossa 21.10. käydään näkemysten vaihto: EU:n valtamerisopimus (Ocean pact) – meriluonnon monimuotoisuus. Keskustelu käydään puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta.

Suomen kanta

Suomen kannat EU:n valtamerisopimukseen on määritelty E-kirjeessä E 74/2025 vp.

Suomi pitää Euroopan valtamerisopimusta (jäljempänä meripaketti) EU:n meripolitiikan edistysaskeleena sekä sen holistista ja horisontaalista lähestymistapaa hyvänä. EU tarvitsee johdonmukaista ja kaikki merelliset politiikkalohkot kokoavaa yhtenäistä meripolitiikkaa, jotta meriin liittyviä rajat ylittäviä haasteita ympäristöstä turvallisuuteen voitaisiin paremmin ratkoa.

Suomi tukee meripaketin neljää keskeistä periaatetta: maalta-merelle lähestymistapa, varovaisuusperiaate, tieteeseen perustuva päätöksenteko ja ekosysteemilähestymistapa.

Suomi pitää keskeisenä komission ehdotusta uudesta EU:n merilainsäädännöstä, jossa uudistettaisiin samanaikaisesti olemassa olevaa EU-lainsäädäntöä ja tuotaisiin eri tavoitteita johdonmukaisesti saman säädöksen alle. Merellä tapahtuvan toiminnan

kansainvälisoikeudellisena sääntelykehikkona on YK:n merioikeusyleissopimus, jonka noudattamiseen EU ja sen jäsenvaltiot merioikeusyleissopimuksen osapuolina ovat sitoutuneet.

On tärkeää, että meripaketilla on selkeä ympäristöpainotus, sillä valtameren tila ja kehityssuunta on huolestuttava.

Merialuesuunnittelun roolia strategisena merellisten sektoreiden toimintojen yhteensovittamisen sekä meriympäristön hyvinvoinnin huomioimisen työkaluna meripaketin toteuttamisessa tulee painottaa ja vahvistaa sekä kansallisesti että merialuekohtaisesti.

Suomi pitää tärkeänä maalta-merelle lähestymistapaa. Lähestymistapa on keskeinen valuma-alueelta tulevan ravinne- ja haitta-ainekuormituksen sekä niiden aiheuttamien haittavaikutusten, kuten rehevöitymisen hallinnassa ja vähentämisessä. Suomi kannattaa komission linjausta Itämeren valinnaksi yhdeksi prioriteettialueeksi.

Merentutkimus on kaiken valtamerillä tapahtuvan kestävänn toiminnan perusta. Tutkittuun tietoon perustuva päätöksenteko edellyttää systemaattisesti kerättyä dataa ja tietoa tutkimuksen ja päätöksenteon tarpeisiin. Suomi painottaa tarvetta EU:n sisällä varmistaa tutkimuksen ja seurannan resurssit kaikilla merellisillä politiikan lohkoilla. Lisäksi EU:n havainnointialoitteella on mahdollista parantaa johdonmukaista ja tehokasta tiedontuotantoa.

Suomi kannattaa tiedonannossa esitettyjä kalastusta ja vesiviljelyä koskevia linjauksia.

EU:n strategisen kilpailukyvyn ja päästövähennysten kannalta olisi tärkeää ohjata jatkossakin EU-rahoitusta liikenteen vähähiilistämiseen ja käyttövoimamurroksen edistämiseen. Meri- ja lentoliikenteen päästövähennyksiä tulisi edistää ensisijaisesti riittävän määrätietoisin kansainvälisin toimin. Mahdollisesti syntyvää kaksinkertaista taakkaa tulee EU:n toimissa estää ja purkaa.

Suomi pitää tärkeänä, että meripaketissa painotetaan merelliseen turvallisuuteen liittyviä näkökantoja. Suomi kannattaa EU:n yhteisten suorituskykyjen tehokasta käyttöä merialueen uhkien vastaamiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan Ocean Pact on komission puheenjohtaja von der Leyenin aloite ja komissaari Kadisille aiekirjeessä annettu tehtävä laatia meripolitiikalle horisontaalinen strategia. Eurooppa-neuvosto tuki maaliskuun päätelmissään Ocean Pactin eli meripaketin laatimista. Tavoitteena on parantaa merten hallinnointia, luoda toimintakehys meripolitiikalle samalla varmistaa EU:n mereen liittyvien politiikkojen yhtenäisyys. Meripaketti koskee myös Itämeren, sillä nykyasityksen mukaan valtameriä on vain yksi, ja reuna-meret kuten Itämeri ovat sen osia.

Meripaketissa on kuusi prioriteettia:

- merien hyvän tilan suojeleminen ja ennallistaminen
- kestävänn sinisen talouden kilpailukyvyn tehostaminen
- rannikkoalueiden saariyhteisöjen ja syrjäisimpien alueiden tukeminen
- merentutkimuksen, meritiedon ja meriosaamisen sekä innovaatioiden edistäminen
- merenkulun turvatoimien ja merellisen puolustuksen edistäminen perusedellytyksenä
- EU:n meridiplomatian ja sääntöpohjaisen valtamerien hallinnon edistäminen

Näistä kaikista ensisijaisista toimista on strategiassa lueteltu runsaasti toimenpiteitä. meripaketti perustuu seuraaviin neljään yleiseen periaatteeseen: maalta-merelle-lähestymistapa, varovaisuusperiaate, tieteeseen perustuva päätöksenteko ja ekosysteemilähestymistapa.

Keskeisenä uutena toimenä komissio tulee vuonna 2027 tekemään esityksen valtamerisäädöksestä (Ocean act), joka perustuu merialuesuunnitteludirektiivin tarkistukseen. Uusi säädös tulee merkittävästi laajentamaan direktiivin soveltamisalaa ja siitä tulee yksi keskeisistä strategiaa toimeenpanevista säädöksistä. Siihen tullaan sisällyttämään useita meriin kohdistuvia tavoitteita ja erityisesti kiinnittämään huomiota siihen, että merialuesuunnittelu ja muut toimenpiteet tapahtuisivat koordinoitusti yksittäisten kansallisten suunnitelmien lisäksi merialueen kuten Itämeren näkökulmasta. Komissaari Kadis totesi meripaketin julkaisutilaisuudessa, että uusi merilainsäädäntöhanke varmistaa sen, että jo olemassa olevat meriin liittyvät tavoitteet löytyvät yhdestä säädöksestä. Säädöksen tavoitteena on varmistaa tehokas ja yhtenäinen toimeenpano ja samalla vähentää hallinnollista taakkaa.

Itämeri on strategiassa mainittu kiireellisenä painopisteenä. Komissio tulee jo tänä vuonna järjestämään Our Baltic -tapahtuman, jonka tavoitteena on aloittaa uudenlainen kokonaisvaltainen lähestymistapa, jotta ekosysteemien ongelmat sekä maalta ja mereltä tulevat saastuminen voitaisiin ratkaista, vahvistaa turvatoimia, vahvistaa sekä ympäristön että kalastuksen hallintoa ja tukea rannikkoyhteisöjä yhteistyössä EU:n Itämeristrategian ja muiden alueellisten organisaatioiden kanssa. Lisäksi sekä arktiselle alueelle että Välimerelle ja Mustalle merelle tullaan kiinnittämään erityistä huomiota. Merten ja sisävesien tilanteen parantamiseksi komissio aikoo vahvistaa maalta-merelle-lähestymistapaa erityisesti EU:n vastajulkaistun vesistrategian (Water Resilience Strategy) avulla.

Tutkittuun tietoon perustuvan päätöksenteon tueksi laaditaan vuoteen 2027 mennessä yhtenäinen merien havainnointijärjestelmä (EU Ocean Observation Initiative). Meripaketti sisältää lisäksi muita aloitteita ja viittauksia strategioihin, jotka liittyvät rannikkoalueisiin, siniseen talouteen, merten taloudellisen käytön yhteensovittamiseen, meriin liittyvään tietoon ja innovaatioihin sekä investointeihin sekä merenkulun turvatoimiin kuten:

- meriteollisuusstrategia
- satamastrategia
- sininen sukupolvenvaihdosstrategia ammattitaitoisen työvoiman saamista merialan tutkimuksen, valtameritekniikan ja kestävä kalastuksen aloille.
- EU:n rannikkoyhteisöjen kehittämistä ja selviytymiskykyä koskeva uusi strategia
- valtameren tutkimusta ja innovointia koskeva Ocean R&I strategia
- kattava räjähtämättömien taisteluvälineiden poistostrategia, jossa hyödynnetään huippuluokan tunnistus- ja hävittämisteknologiaa
- EU:n, sen arktisten jäsenvaltioiden ja samanmielisten arktisen alueen valtioiden välisen yhteistyön syventäminen
- Eurooppalainen miehittämättömien ilma-alusten pilottikalusto (UxV)
- Yhteistyön vahvistaminen Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kumppanimaiden kanssa strategisten ja kokonaisvaltaisten kumppanuuksien puitteissa
- Tiedonanto strategisesta toimintamallista EU:n kalastusalan ulkoiseen toimintaan
- Tietyistä kalakantojen säilyttämiseksi toteutettavista kestävä kalastuksen sallimiseen maihin liittyvistä toimenpiteistä annetun asetuksen 1026/2012 muuttamisen hyväksyminen ja voimaantulo
- Haitallisten kalastustukien kieltämisestä koskevan WTO:n sopimuksen ensimmäisen vaiheen voimaantulo ja täytäntöönpano sekä liikakalastukseen ja ylikapasiteettiin kannustavien tukien sääntelyä koskevista jäljellä olevista lisäsäännöistä käytävien toisen vaiheen neuvottelujen päättäminen

- EU:n kortinantojärjestelmää täydentävän EU:n digitalisoidun saalistodistusjärjestelmän (IT CATCH) pakollinen käyttö tammikuusta 2026 alkaen LIS-kalastuksen torjunnan tehostamiseksi
- Valtamerten kestävyyttä käsittelevän kansainvälisen International Platform for Ocean Sustainability -foorumin pilotointi

Puheenjohtaja esittää tausta-asiakirjassaan seuraavat kysymykset:

- Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät haasteet ja esteet valtameren hyvän tilan varmistamiseksi? Mitkä keskeiset työvälineet puuttuvat hyvän tilan saavuttamiseksi?
- Mitä meristrategiadirektiivin osia tulisi tarkistaa ja miten, joiden avulla eurooppalaisen valtamerisopimuksen tavoitteita voitaisiin parhaiten toteuttaa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ympäristöneuvoston kokouksessa 21.10. ei tehdä asiasta päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 9.10. (ympäristöneuvoston asiat 21.10.)
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 15.–17.10.

Eduskuntakäsittely

E-kirjelmä E 74/2025 vp 19.9.
Suuri valiokunta 17.10. (ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja 13391/25
COM(2025) 281 final Euroopan komission tiedonanto: Euroopan valtamerisopimus

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jussi Soramäki Valtioneuvoston kanslia p.0295 160330

VAHVA-tunnus

EU/737/2025